

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
 صفحه آرایی: سعید غفوری، ویرایش عکس: کامیاب نویدی
 صفحه خوانی و حرفه‌چی: همکاران واحد فنی تحریریه

چاپ: همشهری
 توزیع و اشتراک: موسسه نشر گستر امروز نوین
 پذیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵۵۴۴۶
 تلفن: ۲۳۰۲۳۰۰۰
 شماره: ۲۲۰۴۶۰۶۷

گروه ضمایم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، بچه‌ها، خانواده، پایدار، اقتصاد، تندرستی، خردنامه، داستان، دانستیها، سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهر نگار، سر نخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر ۴، نرسیده به پارکوی، کوچه شهید فریبتی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

بهترین قصه‌های تاریخی تهران
 جایزه می‌گیرند

صفحه «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرها، واقعه‌های تاثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد. با عکس‌های بازمانده از خاطرات تهران دیرپوز و قصه‌ها و ماجراهای پس پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست، ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما از سال می‌کنید با نام خودتان منتشر و به شما «همشهریان همه‌را» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.
 نشانی و شماره تماس: ۲۲۰۲۳۴۵۵-۲۴۶ mahaleh@hamshahri.org

تخته‌پیل

میدانی برای تجارت و کسب و کار

عطار و کفاشی
 کنار هم

به گفته اعتمادالسلطنه، میدان تخته‌پیل در زمان سلطنت زندیه و سپس در دوران قاجار دشتی گسترده بود؛ محل کشت و برداشت انواع سبزی برای مصرف اهالی تهران و به سبزه میدان معروف. در کتاب تهران قدیم آمده، سبزه میدان از میدان‌های مهم دارالخلافه تهران بوده که به دستور امیرکبیر تغییراتی اساسی در بافتش ایجاد شد. سبزه میدان تهران علاوه بر محل کسب، محل تجمع مردم در ایام محرم بوده و هنوز نیز هست. این میدان اکنون، همان اسلوب قدیمی را دارد البته بدون آن درختان بلند، آب نماها و مغازه‌های قدیمی. سبزه میدان بعد از آنکه به صورت ۲ طبقه ساخته شد، حجره‌های پایینی را دارو فروش‌ها یا عطاری‌ها و طبقه فوقانی را تجار به دست گرفتند. دهانه اصلی ورودی بازار به بازار کفاش‌ها یا ارسلی دوزها راه می‌یابد و چهار طرفش با چهار دهانه به بازار صحاف‌ها و توتون فروش‌ها و کفاش‌ها منتهی می‌شود.

مریم قاسمی

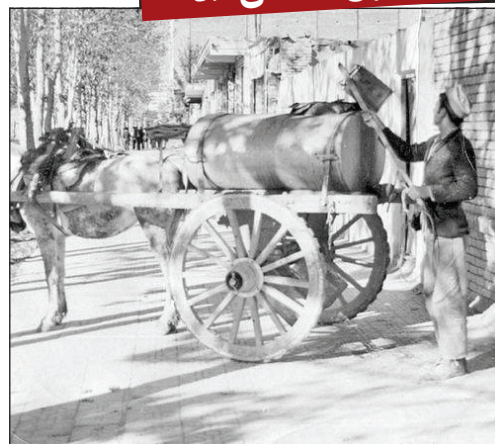
بورس کی به تهران آمد؟

۵۶ سال از ورود نخستین کارگزاران بخش خصوصی به بورس تهران می‌گذرد. در آن سال‌ها چراغ بورس اوراق بهادار تهران با ورود سهام «بانک صنعت و معدن» و «نفث پارس» روشن شد و شهروندان تهرانی برای نخستین بار با مقوله‌هایی همچون خرید اوراق بهادار و سود سهام آشنا شدند. امکانات دفتر بورس تهران به یک میز و چند صندلی و یک تخته سیاه محدود می‌شد و دفتر اولیه بورس در بانک کارگشایی درخیاپان فردوسی قرار داشت. البته طرح اولیه راه‌اندازی بازار بورس اوراق بهادار در ایران به سال ۱۳۱۵ بازمی‌گردد. در آن سال به درخواست دولت ایران، یک فرد به نام «وان لوتف‌الد» درباره تشکیل بورس اوراق بهادار در ایران بررسی‌هایی انجام داد و حتی طرح قانونی تاسیس و اساسنامه آن را نیز تهیه کرد.

رضا نیکام

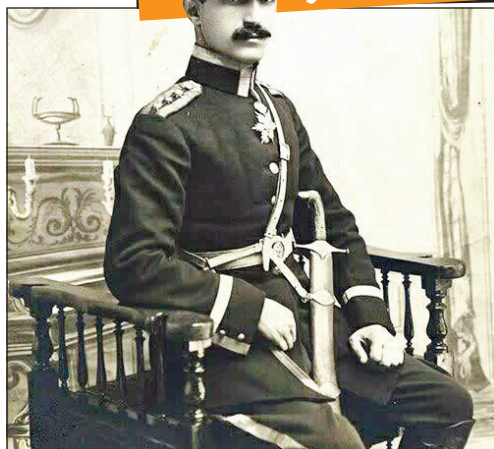
تجارت پرسودی که بوی گند می‌داد

روش غیراصولی دفع فاضلاب که در روزگاری به مشکل اصلی بلدیته تهران تبدیل شده بود، برای بعضی‌ها تجارتی پرسود هم بود. ویلم فلور، ایران‌شناس معروف هلندی در این باره نوشته: «برخی از کشاورزان با الاغ‌های خود به شهر می‌آمدند و فضولات و کثافات را بار الاغ می‌کردند و با خود می‌بردند تا به عنوان کود در مزارع کشاورزی از آن استفاده کنند. انتقال فاضلاب به بیرون شهر توسط گروه ویژه‌ای به نام «کناس» انجام می‌شد که از این طریق امرار معاش می‌کردند. آنان حتی به دولت نیز بابت این کار مالیات می‌پرداختند. حق پاکسازی مستراح‌های عمومی بالا بود. برای مثال (سرویس بهداشتی) مسجد شاه تهران ۴۰۰ مستراح، دارای سرقلی‌ای معادل حداقل ۳۰ هزار تومان در سال بود. البته این پول به جیب رفیق‌تران فاضلاب نمی‌رفت و بیشتر کسانی که آنها را استخدام کرده بودند، پول‌ها را می‌گرفتند.

سمیرا باباجانیور

اولین زندانی زندان قصر

سرتیپ درگاهی، رئیس شهربانی در دوران حکومت رضاشاه، کسی بود که زندان قصر را در سال ۱۳۰۸ ساخت و ۲ روز بعد از افتتاح آن توسط رضاشاه برکنار شد و به عنوان نخستین زندانی زندان قصر محبوس شد. به گفته تهران‌شناسان، محمد درگاهی، فردی شورور و در مدرسه به ممدقاچو معروف بود. او پس از ساخت زندان، از رضاشاه و درباریان دعوت می‌کند تا برای افتتاح به زندان بیایند. او هنگام بازدید در باز می‌کند و همه را به داخل یکی از بندها می‌فرستد، اما همین که شاه می‌خواهد داخل شود تیمورتاش، وزیر دربار، مانع رفتن شاه به داخل بند می‌شود. مراسم که به پایان می‌رسد تیمورتاش به رضاشاه می‌گوید محمد درگاهی قصد داشت با ورود او به سلول در را به روی همه قفل کند و علیه آنها کودتا کند و ادامه ماجرا رقم می‌خورد.

زهرا بلندی

هتلی که تئاتر شهر شد

نیمه نخست سال ۱۳۱۱ بود که هتل بلدیته در چهارراه ولیعصر فعلی افتتاح شد. این هتل که مدتی بعد به کافه تغییر کاربری داد، این روزها با عنوان تئاتر شهر پایتخت، پاتوق هنرمندان و هنردوست‌هاست. زمین هتل متعلق به میرزا عیسی وزیر بود، اما شهرداری آن را تصاحب کرد تا دومین هتل تهران را در آن بسازد. حدود ۱۰۰ هزار تومان هم برای ساخت هتل هزینه کرد. در روزنامه اطلاعات آن زمان درباره این هتل نوشته شده بود: «عمارت مهمانخانه بلدیته مشرف به باغ زیبایی است که دارای خیابان‌بندی منظم و گلکاری‌های قشنگ است و این باغ خود به عظمت و شکوه عمارت بیشتر افزوده است.» طبق اسناد تاریخی در سال ۱۳۴۵ با تصویب ساخت سالن تئاتر مدرن در زمین‌های اطراف هتل، ساختمان این هتل هم به رادیو تلویزیون ملی سپرده و تئاتر شهر در محل کافه بلدیته راه‌اندازی شد.

ثریا روزبهانی